

Muurahaissinisiipi
Svartfläckig blåvinge
Phengaris arion (*Maculinea a.*)

Luontodirektiivin laji (liite IV)
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, vakaa

Koodi: 6265

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Muurahaissinisiipi on keskikokoinen tai pienehkö päiväperhonen, jonka etusiipien kärkiväli on 36–40 mm. Sinisiiveksi se on kuitenkin iso ja kauniin syvänsininen. Laji on helppo tunnistaa suuresta koosta ja siipien mustista pisteistä sinisellä pohjalla. Se on sekoitettavissa ainoastaan kalliiosinisiipeen (*Scolitantides orion*), mutta muurahaissinisiipi on huomattavasti suurempi.

Elinympäristö ja levinneisyys

Muurahaissinisiipi on esiintynyt aiemmin paikallisena ja harvinaisena maamme etelä- ja itäosissa. Lajia tavataan nykyisin varmuudella enää Etelä-Karjalassa Taipalsaarella ja Pohjois-Karjalassa Liperissä, missä laji elää eurooppalaisen levinneisyysalueensa pohjoisrajalla. Muurahaissinisiipi on kuivien kotojen ja erityisesti hiekkaharjanteiden ja -kenttien laji. Se viihtyy harjujen etelärinteillä sopivan avoimissa, aurinkoisissa ja paahteisissa elinympäristöissä. Muurahaissinisiipi on riippuvainen isäntämuurahaisistaan, kiekkosarvivilhoisista (*Myrmica sabuleti*). Muurahaissinisiiven toukka erittää rauhasistaan makeaa nestettä, jonka vuoksi muurahainen kantaa perhostoukan pesäänsä. Siellä toukka alkaa syödä isäntämuurahaisensa toukkia ja munia. Perhosen toukka talvehtii pesässä, jonka jälkeen se koteloituu aikuistukseensa alkukesällä.

Nykytila ja uhkatekijät

Muurahaissinisiipi on harvinaistunut tasaisesti Suomessa 1940-luvulta lähtien, mutta ei voida sanoa, että laji olisi koskaan ollut runsas tai yleinen. Lajin taantumisen syinä ovat olleet harjujen rakentaminen ja

soranotto sekä aiemmin muutamien vuosikymmenien välein toistuneiden metsäpalojen puute. Metsäpalot loivat aikaisemmin harjujen etelärinteille muurahaissinisiivelle sopivia avoimia, aurinkoisia ja paahteisista elinalueita. Toisaalta myös ravinnekeuhumat ja karjatalouden laidunnuskäytännön muuttuminen ovat johtaneet siihen, että kenttäkerroksen kasvillisuus ketomaisilla alueilla on rehevöitynyt ja muurahaissinisiiven isäntämuurahainen on joutunut väistymään.

Hoitosuositukset

Koska muurahaissinisiiven elämäntieto on monimutkainen ja elinympäristövaatimukset ovat tiukat, lajin jäljellä olevien esiintymien seurannan ja hoidon on oltava tiivistä ja jatkuvaa. Lisäksi muurahaissinisiivelle on kiireisesti luotava sopivia elinympäristöjä, jotta se voi muodostaa uusia populaatioita. Tällaisia uusia lajille sopivia elinympäristöjä voivat olla ketomaisesti hoidettuina esimerkiksi rautateiden ja maanteiden varsinne muodostuneet harjuleikkaukset sekä soranottoalueet. Umpeenkasvua lajin elinympäristöissä voidaan torjua mekaanisella harvennuksella. Lajin esiintymiä tulee etsiä aktiivisesti, ja jos niitä löydetään, tulee esiintymien hoidosta sopia ja huolehtia välittömästi.

Lähteet

- Pajari, M. 2002. Suomen uhanalaisia lajeja: Muurahaissinisiipi (*Maculinea arion*). Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 549. 52 s.
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.